

G e a n d e w e i

Zalig zijn zij die knielen

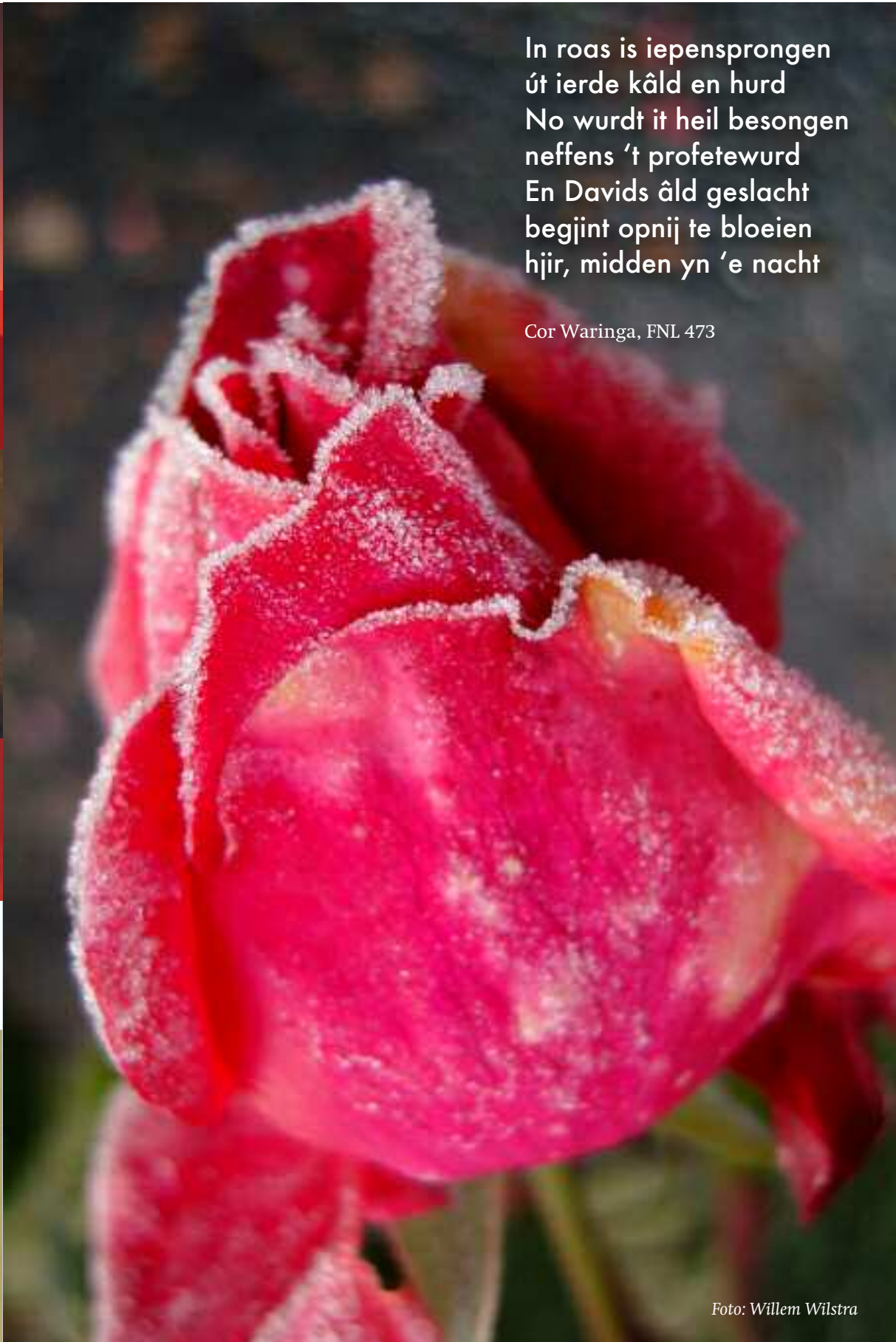
Geloofsgetuige
Jean Racine

Protestantse
Kerk

Dr. O. Noordmans over
ieder jaar dat voorbijgaat

In roas is iepensprongen
út ierde kâld en hurd
No wurdt it heil besongen
neffens 't profetewurd
En Davids âld geslacht
begjint opnij te bloeien
hji, midden yn 'e nacht

Cor Waringa, FNL 473

Foto: Willem Wilstra

Kerst 2021

Column

Conrad Berghoef

Lezen moet

Als leraar Nederlands vind ik het vooral belangrijk dat mijn studenten lezen. Nee, niet zozeer instructies, gebruiksaanwijzingen en lesboeken,

maar vooral: leesboeken. In onze beeldcultuur hebben we ergens een afslag gemist waardoor er nauwelijks nog gelezen wordt. Er wordt daarbij ach en wee geklaagd over het feit dat onze jongeren niet meer lezen, maar zeg nou zelf: wanneer bent u *zelf* er eens lekker een paar uur voor gaan zitten om een boek uit te lezen? Oké, misschien bent u een uitzondering...

De meeste jongeren groeien tegenwoordig op zonder boeken om zich heen. En dat is niet alleen funest voor hun leesvaardigheid en woordenschat, maar vooral ook voor hun fantasie en empathisch vermogen. Ik zal u verder besparen hoeveel onderzoek daarnaar gedaan wordt, maar feitelijk komt het op één ding neer: lezen moet.

Ik ben daarom een tijdje geleden begonnen met leespauses in mijn les. De eerste twintig minuten is het muisstil in mijn lokaal. Mijn studenten, in de leeftijd van zestien tot twintig jaar, lezen een boek. Niet altijd van harte, maar ze weten waarom ze het doen. En ik zorg ervoor dat er fijne boeken voor ze zijn, liefst in het Young Adult-genre, tussen jeugd- en volwassenliteratuur in. Liever heb ik dat ze zelf boeken meenemen.

Onlangs ergerde ik me aan een student, die op zijn mobieltje zat te gluren tijdens de leespauze. Ik sprak hem erop aan. „Maar ik lees wel”, zei hij. „Kijk.” Hij las de Bijbel, op een app. „Welk boek lees je?” vroeg ik. „Het boek Job, dat is mijn lievelingsboek”, zei hij. En zo ontstond een mooi, waardevol gesprek tussen ons tweeën, omdat ik nogal eens moeite heb met het boek Job. Waar ik vond dat God maar een beetje poker speelde over de rug van een arme man, vond mijn student het prachtig hoe die man standvastig bleef in zijn geloof. ‘Job is echt een baas, meneer.’ Laatst zat er een studente zonder boek. Ik gaf haar het boek van Charlie Mackesy, *De jongen, de mol, de vos en het paard*. Het boek is een hype geworden dit jaar, maar ik vind het beeldschoon. Kijk gerust even naar de boekvlog die ik er voor mijn studenten voor maakte (*scan de foto van Conrad met de app, red.*). De studente las het boek in één ruk uit en vroeg me naderhand: ‘hoe wist meneer dat ik dit boek nodig had, nu?’ Deels mazzel, deels omdat ik weet: lezen moet.

Conrad Berghoef uit Drachten
is docent Nederlands aan ROC Friese Poort

Kerst 2021

Zalig zijn zij die knielen, want zij

‘Zalig zijn zij die knielen, want zij zullen als wijzen geëerd worden.’ Dat arme nederige herders bij het Kind knielen is niet zo bijzonder, maar dat wijzen, koningen, van verre gekomen, dat ook doen, stemt tot nadere overweging en bezinning. *door Herman F. de Vries*

Synode en kerkenraad

Onze synode wordt geconfronteerd met noodzakelijke bezuinigingen, met krimp, en met alle problemen die dat met zich mee brengt. De agenda wordt volledig bepaald door alles wat gereorganiseerd en opnieuw gevormd moet worden. Onlangs lasen wij in het *Friesch Dagblad* dat synodeleden toch ook zelf wel vonden dat er minstens één inhoudelijk punt op de agenda zou moeten staan. Eén punt dus!

Veel kerkenraadsleden zullen het herkennen van de eigen agenda's. Vermoeidheid en desinteresse bij kerkenraadsleden heeft verschillende oorzaken, maar ook dit dus; dat het soms maar heel weinig gaat over inhoud en geestelijke zaken. Wie van hart tot hart probeert te spreken ontdekt al snel of dat lukt - en dan ontstaat er een band. Of niet dus.

Als het hart niet spreken kan, maar alleen het hoofd en dus het verstand, dan blijven vergaderingen op een niveau hangen die de kerk en het Woord nooit hebben bedoeld en dooft het licht en alle sterren aan de hemel eveneens.

Herders

Geen wonder dat die herders knielen. Alles om hen heen was groter dan henzelf. Er werd op hen neergekeken. Arm. Vies. Ze woonden ergens daarbuiten. Stonden ook buiten de samenleving. Leuk voor hen dat er iets bijzonders gebeurt, en geen wonder dat zij onder de indruk zijn en knielen. Zij knielden voor iedereen. Zij moesten wel voor iedereen knielen.

Is er in veel gemeentes, en misschien wel in heel de kerk, afstand gegroeid tussen beleidsmakers en gemeenteleden? Beleidsmakers die belangrijk zijn en zich bezig moeten houden met wat nog gered kan worden in een chaotische tijd. Gemeenteleden daarnaast, en voor het gevoel soms daaronder, die dagelijks bidden - in kerkdiensten, geloofsgroepen, - en ondanks de tijd en omstandigheden het Kind, de Verlosser, allang gevonden hebben?

Jezus plaatst later in het Evangelie van Marcus het kind in het midden van de kring. Daarmee verheft Hij het kind, de kleinste, en vernedert Hij de groten. Vernedering is geen vies woord. Het is een woord waardoor en waarna de verhoging kan komen die de herders ontvingen na hun buiging. Sindsdien worden de herders immers geëerd.

Wijzen

Opmerkelijk is dat de wijzen, koningen, groten van de aarde, alles loslieten en op reis gingen. Hun agenda's lieten zij los. Laat dat eens

op je inwerken! Alles loslaten. Zoals ook de vissers later werden geroepen, maar deze apostelen wel gedwongen werden om als leerlingen van kinderen aan te nemen.

In veel gemeentes is het kinder- en jeugdwerk topprioriteit in beleidsplannen en daarmee ook hun ouders, de generatie tot vijftig jaar. Maar is topprioriteit niet vaak alleen maar een agendapunt? Veel kerkenraden zien dat het niet lukt om jongere generaties nog te binden aan het kerkelijk leven. Dat zal vele oorzaken hebben, waar soms weinig aan gedaan kan worden. Maar als beleidsmakers zelf niet leren knielen, dan zonderen zij zich af van de verkondigde wijsheid in het Evangelie.

Knielen dus voor het kind, het Kind allereerst. Daar stil worden. En leren luisteren. Vervolgens ontvangen. Ontdekken hoe de weg

Liturgisch bloemschikken:
brochure voor Veertigdagentijd

De Protestantse Kerk heeft een brochure uitgebracht met liturgische bloemschikkingen voor alle zondagen in de Veertigdagentijd, voor de vieringen in de Stille Week en voor Pasen. De schikkingen sluiten aan bij de lezingen uit het oecumenisch leesrooster en bij het jaarthema Van U is de toekomst. De bloemschikkingen hebben daarom als uitgangspunt: Genade is wat we ontvangen. Als basis wordt een conische pot gebruikt, om het 'ontvangen' te symboliseren. Op de rand van de pot worden hoge schikkingen gemaakt. De pot wordt niet tot aan de rand gevuld, maar blijft open om het ontvangende te benadrukken. De schikking rust op de bodem van de pot en reikt naar boven, naar de hemel. De schikking, die iedere week een beetje verandert, heeft een natuurlijke uitstraling, is transparant en luchtig. Dat verbeeldt dat door de genade er altijd zicht blijft op het onbekende, op het onverwachte, op het Goddelijke. De sterke verticale zuil wordt in het begin van de Veertigdagentijd gemaakt van droge grassen (snoeiafval van miscanthus of riet). Grassen dragen de herinneringen van een voorbijgane lente, zomer en herfst. Later in de Veertigdagentijd wordt de zuil groener, hoop op een nieuwe lente. De brochure is gratis te bestellen via protestantsekerk.nl/bloemschikken.

Herders en de wijzen knielen voor het Kind, houtsnijwerk van wijlen Roel Visser. Foto: Willem Wilstra

daarna ook anders en nieuw verloopt. Geloven als een kind is niet hetzelfde als denken als een volwassene. Helaas zijn niet alle beleidsmakers van plan om zich te laten beïnvloeden door het kind en zich dus te laten omvormen, omdat die omvorming (bekering) voor hen niet acceptabel is. Een koning knielt immers niet. Knielen is iets voor herders. Maar dan ben je en doe je niet wijs en val je onder de schifting en scheiding die Jezus later tussen koppige bokken en trouwe schapen zal maken.

Geschrokken

Dit artikel is vast wel gekleurd door een situatie uit de praktijk waar ik erg van geschrokken ben. Een dertigjarig gemeentelid voelde zich geroepen en werd bevestigd tot ouderling. Hoe vaak komt dit nog voor!? Een zeventigjarige mede-amtsdrager vergat

te feliciteren of Gods zegen te wensen, en zei alleen maar: 'Als je maar niet denkt dat ik naar jouw generatie ga luisteren.'

Kerst 2021

Dit jaar wil ik – ook een beleidsmaker - proberen om stil te zijn bij het Kind, te luisteren dus, en van Hem te ontvangen. Ik mag wachten op het grote, eeuwige verlossingswerk dat Hij ook in deze tijd zal geven.

Kinderen kunnen heel goed onderscheiden tussen kwaad en goed. Dat wij mogen leren op te houden met onszelf te volgen, en leren mogen om het heilige Kind te zien én te gehoorzamen. Zalig zijn zij die knielen.

ds. Herman F. de Vries uit Ternaard is predikant van de Protestantse Gemeente Dokkum - Aalzum - Wetsens en redactielid van Geandewei

Leesrooster

Week 52, 26 dec. t/m 1 januari

zondag	Psalm 98
maandag	Romeinen 15:14-21
dinsdag	Romeinen 15:22-33
woensdag	Romeinen 16:1-16
donderdag	Romeinen 16:17-27
vrijdag	Psalm 121
zaterdag	Lucas 2:21-32

Week 1, 2 t/m 8 januari

zondag	Lucas 2:33-40
maandag	Lucas 2:41-52
dinsdag	Jesaja 41:1-7
woensdag	Jesaja 41:8-13
donderdag	Jesaja 41:14-20
vrijdag	Jesaja 41:21-29
zaterdag	Jesaja 42:1-13

Week 2, 9 t/m 15 januari

zondag	Johannes 1:19-28
maandag	Johannes 1:29-42
dinsdag	Johannes 1:43-51
woensdag	Psalm 46
donderdag	Lucas 3:1-9
vrijdag	Lucas 3:10-22
zaterdag	Lucas 3:23-38

Byldspraak - Willem Wilstra

Beppe's kryststâl, 1950

Krystgedachten út 1 Johannes 4 en 5

Net ien hat God ea sjoen,
as wy inoarren leaf hawwe,
bliuwt God yn ús
en syn leafde is yn ús ta syn doel kommen.
(1 Johannes 4,12)

Hy is it dy't kommen is
troch wetter en bloed, Jezus Kristus.
En de Geast is it dy't getúcht,
want de Geast is de wierheid.
(1 Johannes 5,6)

Myn pake en beppe wennen op in lyts
komelkersspultsje oan 'e Ald Wyk. Ik mocht
dêr o sa graach útfanhúzje; wat in rêst en
tefredenheid. Der wiene ek noch twa jonges
yn 'e hûs, omkes dus, dy't mar in pear jier
âlder wiene as my.

Simmerdeis wennen se yn it lytse foarhûs,
wat by't winter te kâld wie. Yn it skuorke
wie in húskeamer makke. Efter in houten
sket wie it bûthûs, dêr't fjouwer bisten yn
stiene. Fan isolaasje hiene se doe nea heard.
Dat wie yn dit gefal it behang.

De kij kreunden jûns ek wolris. Dan reage-
arre pake mei: 'Hâld dy stil ju, hast alles al
hân.' Pake slúge wat yn 'e stoel en wy diene
in spultsje.

Der wie ek noch gjin 'nij ljocht' (elektrysk),
mar in saneamde Belgyske brânder. Iten
waard sean op petroaljestellen en de wask
yn in grutte izeren panne yn 'e stookhutte
mei prikkehout en turf. Fansels wie der ek
gjin wetterlieding; wy moasten ús waskje by
de reinwetttersbak of by de pomp, mar dy
stie wolris drûch.

It wie altyd betiid bêdtiid. Pake en beppe
leine yn it bedstee yn 'e keamer en wy
moasten by in ljedderke op nei de souder.
Tsjin it heafek wie in timmere krêbe mei in
striesek en in oerklaaide tekken. Wy leine sa
ûnder de dakpannen; de snie lei wolris op 'e
tekken en as it frear wie dy tekken oan 'e
bêdsplanke fêst ferzen.

Beppe hie de lúsjeferprikjes fan in hiel jier
bewarre om sa no en dan mei de 'jonges'
harren 'boereherberch' yn inoar te plakken.
Mei de krystdagen stie er op 'e tafel mei hjir
en dêr wat kearskes.

Krystmoarn: pake hie al betiid molken. Earst
in moarnsbrochje mei tee en doe ree foar
tsjerke. Wy moasten langer as in healoere
rinne. As der snie lei wie it in hiel gebongel
oer de hurde reed, mar we hiene de moed
deryn. Foar my in ûnderfining om nea te
ferjitten. Wat in leave mienskip.

Oktober 2021

Dit alles oertinkend yn oktober 2021 kom ik
no hjir noch eefkes op:

- Yn guon winkels lizze de glitters en
glamours al wer te keap.
- Bûten by it túnsintrum steane de kryst-
beammen yn 'e rige, bespuite mei keunst-
snie.
- Jannewaris 2019, it MS Zoë ferliest hûnder-
ten konteners fol mei snypsnaren.
- Ik fyn in webside oer 'Krystnifeljen' (knut-
selen)
- 'Stille Nacht' is dé tophit fan de krystfers-
kes fan de hiele wrâld.

Helpleas Bern, hillich Bern,
wol ús kwea net mear sjen,
alle rykdom ha Jo jo ûntsein,
binne yn strie
yn in bistestâl lein.
Nim myn tank oan, o Hear,
Nim myn tank oan, o Hear.

Lieteboek 483:2

Kerst 2021

Een groot Licht

Een bekend kerstlied begint met de regel: 'Hoe zal ik u ontvangen, hoe wilt Gij zijn ontmoet'. Zeker in deze tijd, nu de Covidpandemie weer in alle hevigheid onze wereld teistert en de angst opnieuw regeert, zoeken we naar houvast, troost, zekerheid, uitzicht op herstel, verlangen naar rust en geborgenheid. Die geborgenheid vinden wij bij Gods Zoon, Jezus Christus. Geboren als een klein, teer kind, maar tegelijk een sterke Heiland, die de wereld van angst, ellende, tirannie een doodsnood verlossen zou. Een heerlijk vooruitzicht als wij op dit Kind afstemmen.

door Maurice Wielenga

Het beeld dat Jesaja schetst

De profeet Jesaja komt tot ons met een onheilspellende boodschap: er is donkerheid over Rezin en Aram. Tijdens de veldtocht van de machtige heerser Tiglath-Pileser III wordt een belangrijk deel van het volk Israël weggevoerd. Ze worden krijgsgevangene gemaakt en ze moeten zware belastingen opbrengen. Het wordt voor de Israëlieten een armoedig slavenbestaan.

Een uitzichtloze situatie, zo lijkt het. Het is dezelfde uitzichtloze situatie waarin vandaag de dag ettelijke duizenden asielzoekers verkeren, opgefokt door schone beloften van de sluwe vos Loekasjenko uit Belarus, met vliegtuigladingen binnengehaald uit landen als Afghanistan, om vervolgens meedogenloos het land weer uitgemept te worden en aan met prikkeldraad afgeschermdde grens door Poolse politiemensen hardhandig teruggeduwd of geslagen te worden. We kunnen dit nauwelijks geloven, maar het is werkelijkheid. In die benauwende wereld leven wij nu.

Licht tegenover duisternis

Dan is het een verademing om verder in hoofdstuk 9 van Jesaja te lezen en daarna in Mattheüs 4: 16, dat als het ware een paralleltekst is. Daarin staat de plotselinge ommekeer: Licht komt te staan tegenover duisternis. Een menigte feestvierders tegenover het armzalig volkje dat ternauwernood is overgebleven. De wanhoop heeft plaatsgemaakt voor uitgelaten vreugde. De blijdschap van het loofhuttenfeest over de oogst vormt de keerzijde van de honger en ellende.

'Men juicht bij het verdelen van de buit', roept Jesaja uit. Het mag duidelijk zijn dat het de HERE is, die deze ommekeer tot stand heeft gebracht. Het volk wordt bevrijd van het slavenjuk, van het hout om de nek van de gevangenen. En zelfs de stok van de opzichter wordt in stukken gebroken. Israël is bevrijd en viert Midiansdag, de Bevrijdingsdag van oud Israël en herinnert zich het moedige optreden van Gideon en zijn mannen.

De geboorte van Jezus

De geboorte was plechtig aangekondigd door de engel Gabriël. Maria had het in stilte en ontroering aangehoord: zij zal Jezus Christus baren die de Zoon van de Allerhoogste genoemd zal worden. Deze woorden zullen haar overdonderd hebben, maar zij nam de woorden van de engel voor waar en betrouwbaar aan, want: geen woord, dat van God komt, zal krachteloos wezen.

Dat Jezus als klein mensenkind en tegelijk Koningszoon in een stal geboren werd, klinkt romantisch. Het is voor talloze schilders en andere kunstenaars aanleiding geweest om

dit uit te beelden. En nog, rond de Kerst stromen kerken vol met mensen die de prachtig versierde kerststal in het hoogkoor willen bekijken. 'Sprookjesachtig mooi', fluisteren ze dan.

Maar was het een sprookje? Jezus komt naar deze wereld was bittere noodzaak. Hij moest via de lijdensweg ons met God verzoenen. We kunnen schitterende kerstbomen optuigen, exquisite kerstdiners bestellen of een korte kerstcruise per boot maken, en dit alles mag mooi zijn, maar laten we de bittere noodzaak van Christus' komst niet vergeten!

Jezus refereert aan Jesaja

Er loopt een sterke lijn van de boodschapper Jesaja naar Jezus Christus. Eenmaal volwassen begint Jezus zijn werkzaamheden in Kafarnaüm, aan het meer van Galilea. Waarom koos Jezus voor het land Zebulon en het land Naftali als beginnend werkterrein? Het zal aanstoot gegeven hebben aan de Joden die in Judea woonden...

Maar Jezus beroept zich op Jesaja 8: 23, wanneer Hij zegt: 'Doch er zal geen donkerheid wezen voor het land, dat in benauwdheid was. Zoals Hij in het verleden smaad bracht over het land van Zebulon en over het land van Naftali, zo breng Hij nu eer over de weg der zee, de overzijde van de Jordaan in de landstreek der heidenen.'

Juist om die heidenen te bereiken begon Hij zijn werkzaamheden dáár. Waar duisternis, droefheid en dood waren, bracht Hij licht, het beeld van vreugde en leven. Hier komt al de genade naar voren die heel zijn werk op aarde zou kenmerken.

Het woord ontvangen met verantwoordelijkheid

God heeft Zijn zoon naar de wereld gezonden. Dat geeft diepe vreugde. Het is Gods wens dat een ieder die het evangelie gelooft, in Hem eeuwig leven zal hebben, dat wil zeggen: leven in Gods gemeenschap.

God gaf Zijn eniggeboren Zoon. Dat geven had als uiterste consequentie de kruisdood van Jezus. Hij gaf Zichzelf. Dit geven heeft dus de overgave in zich tot het kruis en helse pijnen. God wil het behoud van deze wereld en zond daarom Zijn zoon als reddingsboei.

Nu kan het zijn dat het geloof in Christus niet aanvaard wordt. Zoals de evangelist Johannes zegt in hoofdstuk 1: 11: 'Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem geworden'. En: 'Hij kwam tot het zijne en de zijnen hebben Hem niet aangenomen.' Met andere woorden: ze hadden de duisternis liever dan het licht. Door een verkeerde reactie wordt het heilsgebeuren voor hen dan tot gericht. Als misdadigers ontvluchten zij het licht, omdat zij het niet verdragen dat hun ongeloof en verzet aan het licht komen. Het licht van Jezus Christus is ontdekkend licht, liefdevol licht. Dit mondt uit in een van de mooiste teksten uit onze Bijbel: 'Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft.'

Maurice C.J. Wielenga uit Joure is publicist en een vaste medewerker van Geandewei

Geloofsgetuige

Jean Racine

'Mijn God, gewapend tot de tanden voeren twee mannen in mij strijd'

* 21 december 1639, La Ferté-Milon (Fr.) † 21 april 1699, Parijs

Gezang 88 uit het *Liedboek voor de Kerken* van 1973 kreeg geen genade bij de samenvatting van de opvolger in 2013. Lag het aan de melodie? De vertaalde tekst was een bewerking van Romeinen 7, Paulus' diepe verzuchting over het innerlijke gevecht tussen het verlangen om het goede te doen en de hardnekkige neiging het kwade te doen.

Jean Racine had er twee mannen van gemaakt. 'De één, vol geest en genade daalde uit de hemel tot mij neer' - 'De ander, afgezant van 't kwade wil aardse lust en eer'. Niemand minder dan koning Lodewijk XIV vond dat wel herkenbaar, evenals later de Duitse dichter Goethe die de beroemde regel smeedde over twee zielen die er in zijn borst woonden.

Racine had zelf ook de wereldse man het volle pond gegeven. Hij brak zijn theologieopleiding af. En na zijn doorbraak als toneelschrijver vervaardigde hij het ene wereldse theaterstuk na het andere en nogal ambitieus als hij was, stak hij daarbij de grootheden Molière en Pierre Corneille de loef af. Hij kwam hij in de schitterende entourage van de Zonnekoning terecht en schopte het tot lid van de Academie Française.

Maar hij had nog een andere kant. Racine was jong wees geworden en opgevoed door familie die hem doorverwees naar het internaat van Port Royal. Dat was een klooster waarin jansenistische opvattingen werden gehuldigd. Genoemd naar de priester Cornelius Jansen die een boek had geschreven over de genadeleer van kerkvader Augustinus, werd deze katholieke stroming gekenmerkt door een strenge spiritualiteit gericht op de ontvangst van goddelijke genade.

De abdis van het klooster was een tante van Racine en zijn leermeester in het Latijn was ook een jansenist. En toen hij in 1677 in een geestelijke crisis terecht kwam, zocht hij hernieuwd contact met zijn vroegere bekenden van Port Royal. Hij trad netjes in het huwelijk en schreef verder geen wereldse toneelstukken meer. De koning betrok hem bij het schrijven van de geschiedenis van zijn koninkrijk.

Het gedicht bij Romeinen 7 komt uit zijn gebundelde *Cantiques Spirituels*, teksten gebaseerd op bijbelgedeeltes en het gebedenboek van de katholieke kerk. Daaruit komt ook het *Cantique* dat dankzij de muzikale toonzetting door de negentiende eeuwse Franse componist Gabriel Fauré wel blijvend bekend gebleven is.

En zou wat meer bewustwording van onze innerlijke tegenstrijdigheden ons geen goed doen?

Harmen Jansen

Bij zijn 150e geboortejaar Dr. O. Noordmans over ieder

2021 was onder meer het 150ste geboortejaar van dr. O. Noordmans, een van de bekendste theologen die ons land gekend heeft: Oepke werd op 18 juli 1871 geboren. Hij overleed op 5 februari 1956.

door dr. Jan Dirk Wassenaar

Bij wijze van 'in memoriam' publiceerde de dichter Geert Boogaard korte tijd daarna de volgende pennenvrucht, in het blad *In de waagschaal*:

*Hoezeer was mij de Heer nabij,
wanneer hij mediteerde en sprak;
een spel dat elke nevel brak
en maakte 't uitzicht vrij.*

*En poorten hieven zich omhoog
in elke muur, in leed en dood;
de lijdensweg was breed en rood,
maar wijd stond overwinnings boog.*

*Wie heeft als hij gemediteerd
en zó voor mij het Rijk verstaan?
Een algedurig opengaan,
waarin de toekomst triumpheert.*

*En nu hij zacht gestorven is
en inging door een open poort,
gezegend zijn gesproken woord,
waarin een schat verborgen is.*

In het gedicht wordt duidelijk dat vooral de meditatie van Noordmans indruk op Boogaard hebben gemaakt. Dat geldt niet alleen voor hem. Er zijn heel wat predikanten die daar in hun verkondiging naar verwezen hebben.

Gods poorten

De meeste van Noordmans' meditatieën zijn gebundeld in *Zondaar en bedelaar* (1946), *Gods poorten* (1949) en *Gestalte en geest* (1955). In 1980 werden ze samen uitgebracht in deel 8 van zijn *Verzamelde Werken*.

Over *Gods poorten* gesproken: in de tweede strofe van zijn gedicht verwijst Boogaard naar de eerste meditatie in die bundel. Noordmans

schrijft daarin: 'Het was op een der eerste dagen van april 1877, dat ik aan de hand van een zes jaar oudere zuster, die nu reeds lang met Gods engelen zijn aangezicht aanschouwt, één mijner eerste schoolgangen maakte. Lezen kon ik nog niet en toch moest ik die morgen het vers van buiten kennen. Toen voegde de psalm, terwijl wij op de landweg voortgingen, zich bij ons. Hij wandelde als derde met ons mee, zoals Jezus met de Emmaüsgangers. Hij woei om ons heen, zoals de Heilige Geest om de discipelen op het Pinksterfeest. De woorden wisselden van mond tot mond, weg en weder, weer en weer, tot de psalm inwendig in mij woonde en mijn memorie en verstand het ritme hadden overgenomen, waarin hij zelf, bij het drijven van de Geest, was geboren. Daarna gingen wij zwiingend ter schole.'

'Verrukt ten reije'

'De psalm maakte echter niet alleen inwendig woningen in de harten; hij had ook andere eigen woningen in de dingen. Hij woonde en wandelde en woei bijzonderlijk aan die landweg, als God in het paradijs op de middag. Als in die zelfde aprilmaand op de zaterdag de namiddagschool en de avondschool stilstonden en wij samen reeds op de middag huiswaarts keerden; als wij dan aan de rode landweg kwamen tussen de groene weiden, dan verhoogden de poorten de boog, en wij gingen er onder door met een stille, blijde verbazing. Dan werd het zonlicht tot een verheffing (Ps. 4 : 7) en tot een opening naar het rijk der klare waarheid. Dan beitelde zich de leeuwerik in het blauw des hemels zijn trap, klimmende en het 'lied der trappen' zingende tot de top. En dan rinkelden vandaan de heldere kraaltjes van het geluid al stuitend naar beneden tot voor onze voeten. Door deze poorten en langs deze toon- en hemelladders gingen wij, Gods engel en ik, 'verrukt ten reije.'

Geestelijke perspectieven

Schrijft Boogaard in de tweede strofe van zijn gedicht dat poorten zich omhoog hieven, in de laatste spreekt hij als zijn overtuiging uit dat Noordmans door een open poort inging. Ook in die opmerking is sprake van een verwijzing naar de genoemde meditatie. Want daarin stelt Noordmans naar aanleiding van de opstanding van Jezus Christus dat ook de poorten van de dood en van het graf de boog verhogen.

Noordmans' spiritualiteit wordt gekenmerkt door een sterke eschatologische gerichtheid. Uiteindelijk was het hem om het koninkrijk der hemelen te doen. In die zin had hij iets visionairs: hij hield het vergezicht van Gods toekomst voor ogen. Niet voor niets spreekt Boogaard in de eerste strofe van zijn gedicht over 't uitzicht' en in de derde over 'het Rijk' en 'de toekomst'. Dat visionaire blijkt trouwens al uit de titels van enkele van Noordmans' artikelenbundels: *Geestelijke Perspectieven* en *Zoeklichten*.

jaar dat voorbij gaat

De lofzang van Simeon (1669), Rembrandt Harmensz. van Rijn 1606 – 1669
olieverf op doek (99 × 80 cm) Nationalmuseum, Stockholm

Een open leven

Boogaard spreekt in de derde strofe van zijn gedicht over 'een algedurig opengaan'. Dat brengt mij tot de opmerking dat het woord 'open' in het oeuvre van Noordmans vaak voorkomt. Veelal tekent hij het leven uit het evangelie als een verlossing uit de gesloten cirkel van het bestaan.

Rembrandt: 'Simeon en het kind Jezus'

In de meditatie *Een open leven* over Lucas 2: 25-35 gebruikt Noordmans enkele treffende beelden om te verduidelijken wat hij met een open leven bedoelt. Over Simeon, die het kind Jezus kort na zijn geboorte in zijn armen nam, zegt hij: 'Deze oude van dagen behoeven wij niet te beklagen, omdat zijn leven voorbij is. Het gebeurt maar al te dikwijls, dat een mens zichzelf of anderen beklagt, omdat zijn leven kort. Dan ziet hij terug op dat voorbijgeleven en zou het eigenlijk nog eens willen beginnen. Dan is leven een melancholiek werk, een mistroostige geschiedenis. Dan kijkt iemand naar de jongeren zoals de kinderen, die een stuk koek verorberen en waarbij de ene af-

gunstig kijkt naar de ander, die het nog niet op heeft. - Zo'n leven, dat is levend begraven worden, want ieder jaar dat voorbij gaat, is een plank aan uw doodkist, waarmee u het licht betimmerd wordt.

Ieder jaar dat voorbij gaat

'Voor de gelovige is het juist andersom. Het gaat hem als een bergbeklimmer, die, hoe verder hij gaat, des te hoger stijgt. Dan wordt het uitzicht ruimer en de horizon wordt wijder. Dan vallen de grenzen van het leven weg en alles gaat open. – Maar dan is nu reeds ieder jaar, dat voorbijgaat, gelijk aan het wegnemen van een belemmering voor het uitzicht. Voor de gelovige wordt de doodkist niet getimmerd, maar afgebroken. (...) Alleen wie buiten zijn leven en over het kerkhof heen kan zien, heeft een open leven. Dan zullen alle dingen in vervulling gaan. Want de beloften Gods liegen niet. Wij hebben Christus, in doeken, dat is in Gods beloften gewikkeld; en ieder die naar de kribbe gaat en Hem ziet, die ziet Gods zaligheid en kan in vrede heengaan uit dit leven.'

dr. Jan Dirk Wassenaar is predikant van de Protestantse Gemeente Hellendoorn en een vaste medewerker van Geandewei

Diversen

Ervaringen met seksisme delen met groep van vier predikanten

De Protestantse Kerk nodigt vrouwen en mannen die werken in de kerk én leden van de kerk uit om hun ervaringen met seksisme in de kerk (anoniem) te delen met een groep van vier predikanten. Op die manier wil het moderamen een beter beeld krijgen van de problematiek, zodat het waar mogelijk en nodig vervolgstappen kan zetten. Directe aanleiding is een onderzoek van het Nederlands Dagblad waaruit bleek dat negen op de tien vrouwelijke voorgangers seksisme ervaren bij hun werk in de kerk. Op verzoek van het moderamen hebben de predikanten Sophie Bloemert, Marja de Jager, Rebecca Onderstal en Roelof de Wit zich bereid verklaard telefonisch in gesprek te gaan. Om een afspraak voor een gesprek te maken kan een formulier worden ingevuld op <https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/ervaringen-met-seksisme-in-de-kerk-deel-ze-anoniem>.

Paasgroetenactie met kunst van gedetineerden Nieuwersluis

Ook in 2022 houden de Protestantse Kerk en Ker in Actie de Paasgroetenactie, waarbij gemeentelieden een bemoediging kunnen sturen naar gedetineerden. Het kunstwerk voor de cover van de Paasgroetenkaart is dit jaar ontworpen door gedetineerden van de vrouwengevangenis van Nieuwesluis, samen met justitiepredikant Harma Zuidersma. Iedere maandagmiddag gingen ze samen aan de slag. „We zijn creatief bezig en vormen tegelijk een gespreksgroep. Het werkt eigenlijk net zoals tijdens de afwas. Je hebt de beste gesprekken als je handen andere dingen doet. Met de ogen op het werk voelt dat vaak net iets veiliger”, aldus de predikant. De kaarten zijn vanaf begin januari te bestellen via protestantsekerk.nl/paasgroetenactie. Daar staan ook de instructies over schrijven en opsturen.

Brochure van het Vakantiebureau voor 2022 beschikbaar

Het Vakantiebureau biedt ook in 2022 vakanties aan voor senioren en mensen met een zorgvraag. De vakanties - van zaterdag tot zaterdag - worden verspreid door het jaar georganiseerd en vinden plaats in Ermelo, Nieuw Hydepark in Doorn en Hotel IJsselvlied in Wezep. Ook zijn er vaarvakanties op het schip Prins Willem-Alexander. De vakantieweken hebben een open protestants-christelijk karakter: iedereen is van harte welkom! Een predikant of geestelijk verzorger is aanwezig, verzorgt de zondagse viering en is beschikbaar voor een goed gesprek. De vakantiewerken worden mede mogelijk gemaakt door de Protestantse Kerk Nederland. Vakantiegidsen, reserveringsformulieren en vrijwilligersinformatie kunnen worden aangevraagd via info@hetvakantiebureau.nl of (0343) 74 58 90.

Redactie, uitgever en bestuur van
Geandewei

*Wensen u gezegende Kerstdagen en
folle lok en seine foar 2022*

*Maria met Kind,
houtsnijwerk van
wijlen Roel Visser.
Foto: Willem Wilstra*